



č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“). Zvýhodnená doba služby by mohla byť započítaná len v prípade splnenia ustanovených podmienok. Aby mohlo ísť o funkciu osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti, musel by sťažovateľ vykonávať funkciu zahrňujúcu bezprostrednú prácu s nebezpečnými bojovými rádioaktívnymi látkami. Vzhľadom na okruh funkcií, ktoré sťažovateľ v rozhodnom období vykonával (výlučne len veliteľské funkcie), pracovnú náplň týchto funkcií (doprava pohonných hmôt) a používanie v tom čase bežného žiariča je aj bez ďalšieho zrejmé, že nemohol prichádzať do styku s rádioaktívnymi látkami. Prácu s kobaltovým žiaričom mohol vykonávať len „dozimetrista“. Do 31. marca 1985 preto sťažovateľ nespĺňal podmienky na priznanie zvýhodneného zápočtu služobnej doby. Podľa smernice platnej od 1. apríla 1985 sa na zvýhodnený zápočet vyžadovalo súčasné splnenie podmienky vykonávania funkcie zahrňujúcej bezprostrednú prácu s rádioaktívnymi látkami v rozsahu viac ako 50 %, poberanie príplatkov podľa predpisov o peňažných náležitostiach vojakov viac ako polovicu kalendárnych dní v kalendárnom roku a rozhodnutie o povolení zvýhodneného zápočtu príslušným orgánom. V dôchodkovom spise sťažovateľa sa záznam zvýhodnene započítanej doby nenachádza. Výkaz je spracovaný príslušným orgánom a schválený veliteľom útvaru a sťažovateľ s takýmto záverom súhlasil, čo potvrdil svojím podpisom. Sťažovateľ nespĺnil a ani v prípade zvýhodneného zápočtu celej požadovanej doby by nemohol splniť podmienku 25 rokov trvania služobného pomeru podľa § 38 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. V konaní bolo preukázané, že k poškodeniu zdravia sťažovateľa, ktoré je dôvodom vzniku jeho invalidity, nedošlo v príčinnej súvislosti s jeho prácou vykonávanou s rádioaktívnymi žiaričmi.

3. Na odvolanie sťažovateľa Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) rozhodnutím z 3. augusta 2018 prvostupňové rozhodnutie úradu potvrdilo. Výsluhové dôchodky boli upravené najskôr až v zákone č. 114/1998 Z. z. a následne v zákone č. 328/2002 Z. z., ktoré sa však nemohli na sťažovateľa vzťahovať, pretože ku skončeniu jeho služobného pomeru došlo pred nadobudnutím ich účinnosti. Sťažovateľ sa domnieva, že doba vojenskej služby by mu mala byť započítaná zvýhodnene. V čase trvania služobného pomeru sťažovateľa povoľoval zvýhodnené započítanie služobnej doby nadriadený. Záznam o tom však nie je súčasťou spisovej dokumentácie sťažovateľa. Okrem toho zvýhodnený zápočet služobnej doby vojaka z povolania sa vzťahoval na výkon funkcií, pri ktorých vojak z povolania bezprostredne pracoval s nebezpečnými látkami. Sťažovateľ však vykonával výlučne veliteľské funkcie, a preto podmienka bezprostrednosti práce s nebezpečnými látkami v trvaní viac ako 50 % jeho celkového pracovného času splnená nebola, keďže manipuláciu s rádioaktívnym izotopom mohol vykonávať len dozimetrista. Pre posúdenie vzniku nároku na výsluhový dôchodok sťažovateľa je príčinná súvislosť medzi uskladnením rádioaktívnych žiaričov a poškodením jeho zdravia irelevantná.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 24. augusta 2022 zamietol sťažovateľovu správnu žalobu podanú proti rozhodnutiu ministerstva. Zo žiadneho listinného dôkazu v administratívnom spise nevyplýva, že by sťažovateľ mal povolený zvýhodnený zápočet doby služby v tom čase oprávnenou osobou. Ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku, že podpis sťažovateľa na výkaze dôb pri ukončení služobného pomeru je bez právnej relevancie. Žalovaný na účel úsudku o skutočnej činnosti sťažovateľa zisťoval, či podľa interných vojenských predpisov mohol vykonávať bezprostrednú činnosť s kobaltovým žiaričom. Z vyjadrenia Vojenského ústavu hygieny a epidemiológie vyplýva, že túto činnosť mohol vykonávať len

dozimetrista s príslušnými ochrannými pomôckami, pričom žalobca zastával veliteľské funkcie. Obsluha rádioaktívnych žiaričov, ich oprava alebo manipulovanie s nimi nie sú ani uvedené v prílohe č. 1 rozkazu ministra, ktorá ustanovuje okruh funkcií zvláštnej povahy alebo zvláštneho stupňa nebezpečnosti, pri ktorých sa doba ich výkonu započítava zvýhodneným spôsobom. Ani z dôchodkového spisu nie je preukázané, že by sťažovateľom vykonávané funkcie boli funkcie osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti. To, že sťažovateľ nevedel o vnútorných interných predpisoch, nevedel o škodlivosti žiaričov, z pohľadu zákonnosti nemá vplyv na napadnuté rozhodnutie. Čestné vyhlásenia, ktoré mali preukazovať prácu s rádioaktívnym materiálom a ktoré je možné pripustiť až na základe správnej úvahy správneho orgánu, celú sťažovateľom tvrdenú dobu (8 rokov a 60 dní) nepreukazujú. Označení svedkovia bezprostrednú manipuláciu s kobaltovým žiaričom počas služobnej činnosti preukázať nemohli, pretože so sťažovateľom v období jeho služby nepôsobili. Akékoľvek poškodenie zdravia počas výkonu služby podľa správneho súdu nie je relevantné pre priznanie dávky výsluhového dôchodku, ale invalidného výsluhového dôchodku. Správny súd preto nevyhovел návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania znaleckým posudkom na účely zistenia poškodenia jeho zdravia. V odbornom lekárskom posudku vyhotovenom na účel posudzovania invalidity sťažovateľa sa neuvádza práca s rádioaktívnymi materiálmi ani zdravotné komplikácie ako jej následok.

5. Najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov kasačného konania. Konštatoval, že sťažovateľovi bol po skončení služobného pomeru síce priznaný výsluhový príspevok po dobu dvoch rokov, ten však nemožno považovať za dávku výsluhového zabezpečenia na účely § 137 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. Ani v prípade, ak by sa zákon č. 328/2002 Z. z. na sťažovateľa vzťahoval, podmienky na priznanie výsluhového dôchodku by nesplnil, a to ani v prípade, ak by sa mu celá doba služby započítala dvojnásobne z dôvodu, že jeho služobný pomer netrval najmenej 25 rokov (hmotnoprávna podmienka vyplývajúca z § 38 ods. 1 zákona). Podľa § 137 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. profesionálnemu vojakovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nesplnil podmienku priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo § 40 neprizná. Sťažovateľ pri skončení služobného pomeru preukázateľne nesplnil podmienky priznania starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) z dôvodu, že nedosiahol vek aspoň 55 rokov. Výsluhové zabezpečenie vojakov bolo prvýkrát upravené v zákone č. 114/1998 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 1998, tento sa však na sťažovateľa vzhľadom na skončenie jeho služobného pomeru v roku 1992 nevzťahuje.

6. Sťažovateľ právne zdôvodnenie rozhodnutia o nepriznaní výsluhového dôchodku nenamietal. Dôvody kasačnej sťažnosti sa podrobne týkali práce s rádioaktívnymi kobaltovými žiaričmi, ktoré, ako uvádza, mal na starosti od roku 1981 „v drevenej skrini v kancelárii“. Sám sťažovateľ v kasačnej sťažnosti potvrdil, že zoznam preferovaných funkcií, ktorých doba výkonu vojenskej služby bola zvýhodnene započítaná na účely dôchodkového zabezpečenia spracovávalo výhradne Ministerstvo národnej obrany ČSSR. K tejto sťažnostnej námietke správne orgány vykonali dokazovanie, ktoré v rozhodnutí podrobne odôvodnili. Kasačný súd poukázal na smernicu pre zvýhodnený zápočet, ktorá nadobudla platnosť 1. apríla 1985. Zvýhodnený zápočet povoloval určený nadriadený na základe návrhu odborného náčelníka. Zvýhodnená doba služby vojakov

z povolania bola uvedená na tlačive „výkaz dôb a kategórií funkcií“, do ktorého sa zapisuje z evidenčného listu zvýhodnenej započítateľnej doby vojaka z povolania. V dokazovaní bolo zistené, že sťažovateľ nevykonával bezprostrednú prácu s rádioaktívnymi látkami viac ako 50 % pracovného času, lebo vykonával veliteľské funkcie. Výkaz dôb a kategórií bol spracovaný príslušným orgánom a bol schválený veliteľom útvaru. Vo veciach dávkových je relevantným podkladom, z ktorého žalované správne orgány vychádzajú (a v rámci súdneho prieskumu aj následne správny súd), dávkový spis. Námietky sťažovateľa preto vyhodnotil ako nedôvodné.

### III.

#### Argumentácia sťažovateľa

7. Podľa sťažovateľa najvyšší správny súd porušil jeho práva tým, že sa nevykonalo vyčerpávajúce dokazovanie. Súdny vychádzali z nesprávnych a skreslených informácií ministerstva, ktoré neuvádzalo dôležité listinné dôkazy, čím výrazne deformuje opisované skutočnosti.

8. Podľa názoru sťažovateľa, keďže bývalé ministerstvo národnej obrany nikdy nevydalo rezortný zoznam kategórií funkcií, je povinnosťou nezávislých a nestranných sudcov nahradiť tento legislatívny nedostatok a podľa výsledkov vykonaného dokazovania vysloviť, že sťažovateľ spĺňa podmienky pre zaradenie do I. kategórie funkcií s dvojnásobným zápočtom v prípade, že ním vykonávaná vojenská služba zodpovedala niektorej službe zaradenej do I. kategórie funkcií.

9. Ministerstvo si urobilo vecne nesprávny úsudok o skutočnej činnosti sťažovateľa a jeho žiadosť o dvojnásobné započítanie rozhodnej doby nesprávne vyhodnotilo. Sťažovateľ žiada o dvojnásobne zarátanie služby z dôvodu prác so zdraviu škodlivými rádioaktívnymi žiaričmi, ktorých výkon prevyšuje základnú normu stanovenú zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vykonávacou vyhláškou.

10. V zmysle rozkazu ministra č. 1/1976, ktorým boli realizované ustanovenia § 120 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení, mala byť táto preferovaná doba (práce s rádioaktívnymi izotopmi) na účel dôchodkového zabezpečenia započítaná dvojnásobne. Táto skutočnosť nebola ministerstvom pri výpočte dôchodkovej dávky v uvedenom rozhodnutí zohľadnená. Ministerstvo nikdy nepreukázalo, že by za rádioaktívne žiariče v sťažovateľovom útvaru v rozhodnom čase zodpovedala iná osoba. Sťažovateľ poukázal na čestné vyhlásenia dvoch svedkov (odborníkov), ktorí potvrdili, že mal osobne pridelené rádioaktívne žiariče, ako aj bezprostrednú manipuláciu s nimi počas jeho služobnej činnosti. Najvyšší správny súd tieto čestné vyhlásenia vyhodnotil nesprávne a jednostranne. Sťažovateľ trvá na objektívnom zdôvodnení tohto nebezpečného žiarenia kompetentnými lekáorskými autoritami. Ministerstvo sa dôsledne nevysporiadalo so všetkými námietkami a argumentmi sťažovateľa o ním reálne vykonávanej službe s 36 rádioaktívnymi kobaltovými žiaričmi a ani nebolo ochotné preukázať škodlivosť rádioaktívneho žiarenia na ľudský organizmus. Nedostal na ne vyčerpávajúce a uspokojivé vysvetlenia ani od všeobecných súdov.

11. Napadnuté rozhodnutia správnych súdov sú neprijateľné a nepresvedčivé. Sťažovateľ nesúhlasí ani s rozhodnutím o náhrade trov konania a žiada ich priznať v rozsahu 100 %. Najvyšší správny súd vec nesprávne právne posúdil, jeho rozhodnutie nevychádza zo skutočného stavu veci, došlo k opomenutiu niektorých závažných skutočností, resp. sa nevykonali navrhnuté dôkazy, alebo iba niektoré z nich, aj to len povrchné. Správne súdy a ministerstvo nevykonali dôkladnú analýzu

právnych noriem, vojenských služobných predpisov a rozkazov ozbrojených síl v rozhodnom čase, ktoré priamo dopadali na riešenu právnu a skutkovú situáciu sťažovateľa.

#### IV.

#### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

12. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti ochrany práv alebo právom chránených záujmov fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy, podľa Správneho súdneho poriadku nemožno sa domáhať ochrany práv v konaní pred ústavným súdom. S ohľadom na uvedené ústavný súd nemá právomoc na preskúmanie napadnutého rozhodnutia ministerstva, ktorého zákonnosť bola na základe správnej žaloby sťažovateľa preskúmaná v rámci správneho súdnictva krajským súdom, ktorý o nej rozhodol napadnutým rozsudkom z 24. augusta 2022. Sťažovateľ bol oprávnený proti napadnutému rozsudku krajského súdu podať opravný prostriedok v podobe kasačnej sťažnosti, čo aj využil. Kasačná sťažnosť predstavovala účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne najvyšší správny súd ako kasačný súd poskytoval súdnu ochranu jeho základným právam i právam zaručeným dohovorom, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

14. Úlohou správneho súdnictva nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Z toho vyplýva, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje len právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (podobne IV. ÚS 127/2012). Napadnutý rozsudok kasačného súdu tak nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

15. Námietky sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho správneho súdu sa prekrývajú s námietkami, ktoré uplatnil už v kasačnej sťažnosti a ktorých podstatou je požiadavka na priznanie výsluhového dôchodku na základe zvýhodneného započítania obdobia vojenskej služby z dôvodu prác so zdravie škodlivými rádioaktívnymi žiaričmi. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne popisuje službu v rozhodnom období, ako aj bezprostrednú manipuláciu s rádioaktívnymi kobaltovými žiaričmi počas jeho služobnej činnosti, poukazuje na škodlivosť rádioaktívneho žiarenia na ľudský organizmus. Z toho však nemožno vyvodiť, že by bol záver napadnutého rozsudku výsledkom nesprávneho výkladu právnych predpisov dôchodkového zabezpečenia. Podmienky, za akých bola

služba s rádioaktívnymi žiaričmi reálne vykonávaná, nesúvisia so správnosťou záverov správnych orgánov, krajského súdu a na to nadväzujúceho rozsudku najvyššieho správneho súdu. Preto je vylúčené porušenie ústavných práv sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

16. Čo sa týka porušenia základných práv vlastníť majetok a na primerané hmotné zabezpečenie, sťažovateľ okrem námietok nesprávnosti napadnutého rozsudku nijak osobitne nezdôvodňuje, čo konkrétne malo viesť k ich porušeniu. Ak bolo rozhodnutie o nepriznaní výsluhového dôchodku sťažovateľovi v súlade s podústavnými predpismi, potom subjektívna nespokojnosť sťažovateľa bez ďalšieho nemôže viesť k záveru o porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 ústavy.

17. K námietke sťažovateľa, že v jeho prípade došlo k zjavnej diskriminácii a k nerovnakému zaobchádzaniu (a teda k porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy) oproti iným vojakom z povolania, ktorým súdy zohľadnili zvýhodnený zápočet doby, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ na podporu svojho tvrdenia neoznačil jediné rozhodnutie úradu či súdu, ktoré by uvedenú skutočnosť potvrdzovalo. Ústavný súd, naopak, poukazuje na niektoré rozhodnutia najvyššieho správneho súdu potvrdzujúce jeho záver, podľa ktorého zvýhodnený zápočet doby služby musí mať podklad v právnych predpisoch (rozsudky sp. zn. 7Sžsk/11/2021 z 30. novembra 2022 a sp. zn. 6Ssk/114/2022 z 31. októbra 2023), a nie v čestných vyhláseniach „svedkov“ žalobcu (napr. rozsudok sp. zn. 7Ssk/166/2022 z 27. septembra 2023), ktorí navyše v prípade sťažovateľa bezprostrednú manipuláciu s kobaltovým žiaričom počas jeho služobnej činnosti preukázať nemohli, keďže s ním v období služby súčasne nepôsobili.

18. Napokon, pokiaľ ide o námietku nezohľadnenia požiadavky zvýhodneného započítania obdobia vojenskej služby z dôvodu prác so zdraviu škodlivými rádioaktívnymi žiaričmi, ani v tomto prípade ústavný súd nezistil žiadne dôvody na spochybnenie právnych záverov najvyššieho správneho súdu, ktoré sú prejavom dôsledného rešpektovania účinnej právnej úpravy, a teda aj zákonnosti slúžiacej správnym súdom ako základné kritérium (III. ÚS 502/2015) poskytovania súdnej ochrany verejným subjektívnym právam účastníkov správnych konaní.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nevyvracia zistenie najvyššieho správneho súdu, podľa ktorého zoznam preferovaných funkcií, ktorých doba výkonu vojenskej služby bola zvýhodnene započítaná na účely dôchodkového zabezpečenia, spracovávalo výhradne Ministerstvo národnej obrany ČSSR. Argument sťažovateľa o nepreukázaní, že by za rádioaktívne žiariče v rozhodnom čase zodpovedala iná osoba, je bez významu k rozhodnutiu o jeho žiadosti o priznanie výsluhového dôchodku. Dôležitým v tomto prípade bolo preukázateľné zistenie, že sťažovateľ nevykonával bezprostrednú prácu s rádioaktívnymi látkami viac ako 50 % pracovného času, lebo vykonával veliteľské funkcie. Ani z dôchodkového spisu nie je preukázané, že by sťažovateľom vykonávané funkcie boli funkcie osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na nedostatky v jeho osobnom spise, bolo predovšetkým v jeho záujme, aby spis neobsahoval zavádzajúce údaje, najmä ak výkaz dôb sťažovateľ sám podpisoval (minimálne v rokoch 1986 a 1992). Ak by za týchto okolností správne súdy od správnych orgánov zvýhodnenie pre sťažovateľa požadovali, nielenže by prekročili zákonné limity ustanovené pre priznávanie zvýhodnení, ale by si v rozpore s právnou úpravou atrahovali právomoc dopĺňať ju o pravidlá, ktoré do nej národná rada ako jediný zákonodarný orgán nezakotvila.

20. Nedôvodnou je tiež námietka nevykonania dokazovania na preukázanie škodlivosti rádioaktívneho žiarenia na ľudský organizmus, s ktorou sa správny súd akceptovateľným spôsobom vysporiadal, keď uviedol, že akékoľvek poškodenie zdravia počas výkonu služby nie je relevantné pre priznanie dávky výsluhového dôchodku, ale pre priznanie invalidného výsluhového dôchodku, o ktorý sťažovateľ nežiadal. Preto nevyhovel návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania.

21. Sťažovateľ nesúhlasil ani s rozhodnutím kasačného súdu o náhrade trov konania, v čom však spočíva porušenie jeho práv výrokom o trovách konania bližšie neobjasnil. Ústavná sťažnosť je preto v tejto časti nepreskúmateľná, čo neumožňuje ústavnému súdu dospieť k záveru o príčinnej súvislosti medzi označenými právami sťažovateľa a napadnutým rozhodnutím kasačného súdu na strane druhej (m. m. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 299/07, I. ÚS 256/08).

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozsudkov, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov právneho zastúpenia).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 27. februára 2025**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**